

Державний комітет архівів України
Український науково-дослідний інститут архівної справи та
документознавства
Галузева служба науково-технічної інформації

БІБЛІОГРАФІЧНА ІНФОРМАЦІЯ
№ 4

Київ
2002

Галузева служба науково-технічної інформації (ГСНТІ) представляє четвертий випуск бібліографічно-інформаційного бюлетеня для оперативного інформування керівництва Державного комітету архівів України, УНДІАСД, спеціалістів архівних установ про нові надходження до довідково-інформаційного фонду (ДІФу) ГСНТІ¹, науково-довідкової бібліотеки ЦДА України та про видання з питань документознавства, архівної справи, спеціальних історичних дисциплін, що надійшли до національних та наукових бібліотек України.

Укладачі: *Л. П. Одинока, Р. В. Романовський, А. А. Слободніченко*

---

¹ Видання, що знаходяться у ДІФі Галузевої служби науково-технічної інформації, позначені астериском (*).

ЗМІСТ

I. МЕТОДИЧНІ РОЗРОБКИ	4
II. ПЕРІОДИЧНІ ВИДАННЯ	7
III. СИГНАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ	9
1) Зарубіжні видання з архівної справи та документознавства	9
2) Наукові видання інших установ	28

I. Методичні розробки*

1. Виконання генеалогічних запитів: Метод. рекомендації / Держархів Херсонської обл. Відділ інформації та використання документів НАФ; Авт.-упоряд.: О. І. Стукалова, В. О. Баранюк, З. С. Орлова. — Херсон, 2001. — 31 с.
2. Відновлення згасаючих текстів за допомогою сканера. Інструкція / Держархів Черкаської обл.; Розробл. О. М. Пурис. — Черкаси, 2001. — [8] с.
3. Здійснення обліку документів в міських державних архівах та архівних відділах райдержадміністрацій (основні вимоги до облікових документів): Рекомендації для завідувачів міських архівів та начальників архівних відділів райдержадміністрацій / Держархів Чернігівської обл.; Уклад. М. В. Сіробаба. — Чернігів, 2001. — 26 с.
4. Комплектування НАФ документами особового походження архівних відділів райдержадміністрацій та міськархівів: Метод. рекомендації / Держархів Чернігівської обл.; Уклад. Н. М. Лобанова. — Чернігів, 2001. — 22 с.
5. Методические рекомендации о подготовке дополнения к путеводителю по фондам Госархива Херсонской области / Госархив Херсонской обл. Отдел организации и координации архивного дела. — Херсон, 2000. — 8 с.
6. Методические рекомендации о порядке государственного учета и организации проведения государственной регистрации документов Национального архивного фонда Украины в госархиве Донецкой области / Госархив Донецкой обл. — Донецк, 2001. — [15] с.
7. Методические рекомендации по проведению комплексных, тематических и контрольных проверок работы архивных подразделений (архивов), экспертных комиссий и организации документов в делопроизводстве в учреждениях — источниках формирования НАФ Украины / Госархив Республики Крым. — Симферополь, 2001. — 11 с.
8. Методические рекомендации. Создание базы данных по учету фондов госархива Донецкой области / Госархив Донецкой обл. — Донецк, 2001. — [9] с.
9. Методические указания по составлению исторических справок, предисловий к описям дел постоянного хранения и по личному составу / Госархив Республики Крым. — Симферополь, 2001. — 10 с.
10. Методичні рекомендації по відбору на державне зберігання звернень громадян, які надходять до органів державної влади і місцевого самоврядування

---

* Методичні розробки державних архівів України та Держкомархіву України, що надійшли до ДІФу Галузевої служби науково-технічної інформації (ГСНТІ) в IV кв. 2001 р. — I кв. 2002 р.

- / Держархів Херсонської обл. Відділ формування НАФ та діловодства. — Херсон, 2000. — 4 с.
11. Методичні рекомендації з упорядкування документів обов'язкового державного пенсійного страхування в районних і міських відділах Пенсійного фонду України / Держархів Запорізької обл. — Запоріжжя, 2001. — [7] с.
  12. Методичні рекомендації по каталогізації документів райміськвиконкомів / Держархів Херсонської обл. Відділ організації та координації архівної справи. — Херсон, 1999. — 6 с., [1] с. дод.
  13. Методичні рекомендації по організації та веденню архіву СПОВ в підвідділах впровадження персоніфікованого обліку відомостей міських та районних відділів Пенсійного фонду України / Запорізьке обласне управління Пенсійного фонду України; Держархів Запорізької обл. — Запоріжжя, 2001. — 14 с.
  14. Методичні рекомендації щодо виявлення і включення до державного реєстру національного культурного надбання, організації обліку та зберігання унікальних документальних пам'яток Національного архівного фонду України / Держархів Донецької обл. — Донецьк, 2001. — [12] с.
  15. Методичні рекомендації щодо каталогізації архівних фондів / Держархів Сумської обл. Відділ збереження, обліку та довідкового апарату. — Суми, 2001. — [7] с.
  16. Методичні рекомендації щодо науково-технічного упорядкування документів особового походження в райдержархівах області / Держархів Херсонської обл. Відділ формування НАФ та діловодства. — Херсон, 2001. — 27 с.
  17. Методичні рекомендації щодо організації комп'ютерного діловодства в установах (на прикладі Херсонської облдержадміністрації) / Херсонська облдержадміністрація; Держархів Херсонської обл. — Херсон, 2001. — 16 с., [3] с. дод.
  18. Методичні рекомендації щодо створення та організації страхового фонду унікальних і особливо цінних документів з паперовою основою / Держкомархів України. Відділ зберігання та обліку Національного архівного фонду. — К., 2001. — 16 с.
  19. Примерная номенклатура дел городской государственной налоговой инспекции / Госархив Донецкой обл. — Донецк, 2002. — 32 с.
  20. Примерная номенклатура дел отдела земельных ресурсов / Госархив Донецкой обл. — Донецк, 2002. — 8 с.
  21. Примерная номенклатура дел районной государственной налоговой инспекции / Госархив Донецкой обл. — Донецк, 2001. — 28 с.
  22. Примірна номенклатура справ районного (міського) центру зайнятості / Держархів Житомирської обл. — Житомир, 2001. — 32 с.

23. Примірна номенклатура справ селищної (сільської) ради / Держархів Донецької обл. — Донецьк, 2001. — [7] с.
24. Рекомендації по визначенню джерел комплектування архівних відділів райдержадміністрацій / Держархів Херсонської обл. Відділ формування НАФ та діловодства. — Херсон, 1998. — 23 с.
25. Робоча інструкція по виконанню запитів генеалогічного характеру / Держархів Сумської обл. Відділ інформації та використання документів. — Суми, 2001. — 12 с.
26. Тематико-експозиційний план виставки фото і ксерокопій документів присвяченої 400-річчю Кролевця “Кролевець у документах” / Держархів Сумської обл. — Суми, 2001. — 9 с.
27. Упорядкування документів з особового складу в установах та підприємствах Чернігівської області: Метод. рекомендації / Держархів Чернігівської обл.; Упоряд. Л. М. Свечкова. — Чернігів, 2001. — 13 с.

II. Періодичні видання*

Архивен преглед: Годишник / Главно управление на архивите при Министерския Съвет. — София.
2001, № 3-4

Вестник архивиста. Информационный бюллетень / Российское общество историков-архивистов. — Москва.
2002, № 1

Информационный вестник / Информационный центр по архивному делу. — М.: ВНИИДАД.
2001, № 1 (19), 2 (20), 3 (21)

Отечественные архивы. — Москва.
2001, № 5, 6
2002, № 1

Archival science: International Journal on Recorded Information. — Dordrecht, Boston, London: Kluwer Academic publishers.
2001, Vol. 1

Archivaria: The Journal of the Association of Canadian Archivists. — Ottawa.
Spring 2001, № 51

Arhivi: Glasilo Archivskega društva in archivov Slovenije. — Ljubljana.
2001, Letnik XXIV, st. 1

Archiwista Polski: Kwartalnik / Stowarzyszenie Archiwistów Polskich. — Toruń.
2001, № 3/4

Comma, International Journal on Archives / ICA. — Paris.
2001, № 1/2

Der Archivar: Mitteilungsblatt für Deutsches Archivwesen. — Düsseldorf.
2001, № 2, 3.
2002, № 1

Leveltari Szemle: A Magyar Leveltárosok Egyesülete és a Magyar Országos Leveltár negyedéves folyóirata. — Budapest: Level-es Hirlapigazgatási Igazgatóság.
2001, № 1/3

---

* Періодичні видання, що надійшли до Науково-довідкової бібліотеки ЦДА України за IV кв. 2001 - I кв. 2002 рр.

Mitteilungen aus dem Bundesarchiv. — Koblenz: Copyright Bundesarchiv.
2001, № 1, 2
2002, № 1

Nachrichten aus den Staatlichen Archiven Bayerns. — München.
Dezember 2001, № 45

Pictorial KOREA: The monthly magazine / ICA General Assambley Seoul. — Seoul.
October 2001

Prologue: Quarterly of the National Archives and Records Administration.
2000, Vol. 32, № 3
2001, Vol. 33, № 3

Slovenska archivistica: Rocnik / Ministerstvo vnutra SR - odbor archivnictva a spisovej
slyzby. — Bratislava.
2001, Rocnik XXXVI, Cislo 2

Teki archivalne. — Warszawa.
2000, T. 4 (26), 5 (27).

Turul: A Magyar Tortnelmi Tarsulat, a Magyar Orszagos Leveltar es a Magyar Heraldikai es
Genealogiai Tarsasag Kozlonye. — Budapest: Kiadja a Magyar Tortnelmi Tarsulat.
2001, № 1/2.

III. СИГНАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

1) Зарубіжні видання з архівної справи та документознавства

МІЖНАРОДНІ ВИДАННЯ

Archives of Former International Organizations of the States of Central and Eastern Europe: Papers of the international conferences (Warsaw, October 13-14 2000, Moscow, May 21-22, 2001) / The General Head Office of State Archives the Open Society Archives; ed. by Władysław Stępniaś. — Warszawa, 2001. — 214 pp.*

(Архіви колишніх міжнародних організацій країн Центральної та Східної Європи: Матеріали міжнародної конференції (Варшава, 13-14 жовтня 2000, Москва, 21-22 травня 2001) / Головне управління державних архівів; Ред. Владислав Стемпняк. — Варшава, 2001. — 214 с.)

Содержание

ЧАСТЬ I

Предисловие 10

Резолюция VI Международной Архивной Конференции “Архивы Бывших Международных Организаций Стран Центральной и Восточной Европы” 15

I. Архивы международных организаций Центральной и Восточной Европы

Владислав Стемпняк Международные организации как предмет интереса архивистики 19

Жан-Марие Палайрет Генезис, статус, коллекции а также перспективы Исторического Архива Европейских Сообществ 39

Иенс Боэл Путеводитель по архивному фонду международных архивов 56

Лешек Пудловски Архивы международных организаций в архивном фонде Open Society Archives (OSA) 60

II. Архивы бывших международных организаций стран Центральной и Восточной Европы

Иштван Рев Последний Член Варшавского Договора 81

Вальдемар Вуйцик Значение архивного фонда Варшавского Договора как базы для исследований по милитаристской политике Польши во время “холодной войны” 85

Елена Александровна Тюрина Состав и содержание документов Международного Архивного Совета Экономической Взаимопомощи 93

Эва Росовска Обзор источников в государственных архивах Польши, касающихся ее участия в Совете Экономической Взаимопомощи и его органах 107

<i>Гиорги Майтени, Аттила Серес</i> Венгрия и СЭВ	114
<i>Корнелию Михаил Лунгу, Маргарета Михаела Хива</i> Документы касающиеся СЭВ в архиве Центрального Комитета Коммунистической Партии Румынии	118
<i>Маргарет Фрут</i> Обзор архивных материалов касающихся Варшавского Договора и Совета Экономической Взаимопомощи в Федеральном Архиве и Фонде Архива Партии и Массовых Организаций ГДР Федерального Архива	120
III. Страны Центральной и Восточной Европы в деятельности других международных организаций	
<i>Татьяна Алексеевна Клещенко</i> Документы организаций ООН в составе Национального Архивного Фонда Республики Беларусь	129
<i>Люба Дорник Шубели</i> Данные о лицах, наказанных в связи с деятельностью Коминформа	136
<i>Диме Юруков</i> Кооперация с архивами бывших югославских республик, доступ и пользование архивными материалами	141
<i>Райко Калезич</i> Деятельность Информационного бюро коммунистических и рабочих партий	147
IV. Европейские программы для библиотек, музеев и архивов — их роль в интегрирующейся Европе	
<i>Мария Сливиньска</i> CULTIVATE — Проект Европейской Комиссии направлен на развитие сотрудничества между архивами, библиотеками и музеями	153
<i>Марек Конопка</i> Программа “Память мира” - долг и шанс	165
ЧАСТЬ II	
Рабочее совещание по проекту “Создание современного научно-справочного аппарата к архивному фонду Совета Экономической Взаимопомощи” (<i>Владислав Стемпняк</i>)	175
Протокол о намерении относительно разработки международного “Проекта по созданию электронного научно-справочного аппарата к архивному фонду Совета Экономической Взаимопомощи”	179
<i>Сергей Иванович Дегтев</i> Правовой статус международного архива Совета Экономической Взаимопомощи	181
<i>Нелли Павловна Шмулевич</i> Современное состояние научно-справочного аппарата к фонду СЭВ	190
<i>Семен Васильевич Салтыков</i> Принципы создания научно-справочного аппарата к фонду СЭВ	198
<i>Елена Александровна Тюрина</i> Правовые, организационно-финансовые вопросы подготовки международного проекта создания электронного научно-справочного аппарата к архивному фонду СЭВ	204

“Комма” (Comma): Міжнародний журнал архівів, 2001, № 1-2.

З 2001 року Міжнародна Рада Архівів розпочала видання нового часопису “Comma. International Journal on Archives”. Нове видання постало внаслідок об’єднання журналів “Janus” та “Archivum” а також матеріалів Круглого столу архівів (Proceedings of CITRA). На сторінках першого випуску представлені роботи членів комітету МРА з юридичних питань та секції МРА з бізнес-архівів та архівів робітничих рухів. Особливістю даного випуску є спільна робота значної кількості архівістів з Латинської Америки, Іспанії та Португалії, в тому числі членів Асоціації латиноамериканських архівів.

Joan van Albada Архіви — частка пам’яті чи дещо більше 13

Автор на основі особистих контактів з архівістами країн Азії, Європи та Африки досліджує сприйняття терміну “архіви” в різних культурах світу.

Jose Bernal Rivas Fernandez Виклики архівам, архівістам та архівній науці на порозі XXI століття 19

Про вплив сучасного інформаційного суспільства на еволюцію архівів та архівної науки.

Verne Harris Право, свідоцтва та електронні документи: Стратегічна перспектива з периферії глобального світу 29

В статті розглядаються правові питання існування електронної документації в країнах на периферії глобального світу.

Brian Williams, William K. Wallach Документуючи Південно-Африканський визвольний рух: залучення архіву Університету у Форт-Хеа 45

Стаття присвячена програмі співробітництва між Мічиганським університетом (США) та університетом у Форт-Хеа (ПАР), якому була передана на зберігання документація організацій південно-африканського вивольного руху (Африканського національного конгресу, Панафриканського конгресу та ін.). Метою програми є збільшення доступності цих документів. Крім цього розглядаються питання походження документації, розміщеної у Форт-Хеа, умови, в яких вона створювалась та зберігалась.

Gary M. Peterson Нові технології та авторське право: Вплив архівів 69

В статті підіймається питання: наскільки важливим для архівістів є ратифікація Договору Всесвітньої організації з інтелектуальної власності 1996 р. та прийняття у зв’язку з цим багатьма країнами законів, що регулюють авторські права. Дається короткий огляд основних положень по захисту авторських прав, розглядаються проблеми впливу нових технологій на законодавство в цій галузі.

Guo Siping Розгляд проблеми захисту авторських прав в Архівному управлінні (з додаванням відповідного законодавства з китайського цивільного процесу) 77

Стаття присвячена проблемам, пов’язаним з приведенням китайського архівного законодавства у відповідність до Закону про авторські права.

<i>Lajos Körmendy</i> Приватизація та архіви	85
В статті аналізується досвід архівів 20 країн Європи, Азії та Північної Америки, пов'язаний з переходом архівів з державної власності у приватний сектор.	
<i>Hervé l'Huillier, Steffen Deutschbein</i> Яким чином злиття впливають на управління корпоративними архівами	91
Про наслідки об'єднання великих корпорацій для корпоративних архівів (на прикладі фірми TotalFinalElf).	
<i>Craig St. Clair</i> Занедбання, статус-кво чи можливість: корпоративні злиття та корпоративні архіви	97
Розглядаються сценарії об'єднання корпорацій та їх вплив на архіви, стратегії виживання архіва в цьому процесі.	
<i>Henrik Fode</i> Злиття: історичний огляд їх впливу на архіви в Північній Європі	101
В умовах глобалізації та інтернаціоналізації бізнесу, країни Північної Європи зустрічаються з значними труднощами, пов'язаними з вивченням та зберіганням економічної документації. Автор виступає за створення на глобальному рівні координуючого органу для збирання та зберігання бізнес-документації, вважаючи це одним з пріоритетів в роботі секції МРА з бізнес-архівів.	
<i>Mario Cárdenas Ayairoma</i> Кваліфікація архівістів в іспаномовному світі	107
Про розвиток архівної освіти в країнах Латинської Америки.	
<i>Julia María Rodríguez Barredo</i> Навчання іспанських архівістів: план на XXI століття	127
В статті розглядається система архівної освіти в Іспанії та перспективи її розвитку, зокрема в зв'язку з проектом створення курсу архівних наук з наданням вченого ступеню, який президенти асоціацій іспанських архівістів подали на розгляд Ради президентів університетів в 1999 році.	
<i>Berarda Salaverría, Luis Frades</i> Асоціація латиноамериканських архівів: внесок до латиноамериканської єдності	135
Розглядаються історія створення, сучасний статус та результати діяльності Асоціації латиноамериканських архівістів. До найвагоміших результатів діяльності автори відносять створення журналу асоціації, путівника по джерелах вивчення історії Латинської Америки, путівника по каталогах, робочі групи по термінології та управлінню документацією.	
<i>José Maria Jardim, Maria Odila Kahl Fonseca</i> Вивчення використання: стан проблеми	145
Стаття присвячена теоретичним та практичним питанням використання інформації (в архівній сфері) як одному з об'єктів архівної діяльності. В статті дається вичерпний огляд архівної літератури, що стосується вивчення користувачів архівів, за останні десятиріччя.	

- Ana Virginia García de Benedictis* Поширення архівів 159
- В умовах сучасного інформаційного суспільства концепція архівів повинна бути розширеною та стати більш динамічною. Інформація, яка зберігається в архівах, повинна поширюватися навіть за межі національних кордонів. Для досягнення цієї мети архіви повинні використовувати сучасні технологічні можливості.
- Martín Turrado Vidal* Проект дослідження історії поліції: погляд дослідника на поліційні документи 167
- Стаття присвячена проекту дослідження історії іспанської поліції. Розглядаються історія проекту, різні види джерел з історії поліції та проблеми, пов'язані з ними, історіографія цієї проблеми.
- Leonardo Guzmán* Латиноамериканські архіви та їх технологічний розвиток 181
- Розглядається процес інтеграції нових технологій в повсякденну практику роботи архівів країн Латинської Америки та Карибського басейну та використання в цьому процесі стандартів міжнародного описування ISAD (G), адаптованих до умов роботи місцевих архівів.
- Daniel Restrepo Manrique* Історичний фонд Травера (Іспанія) 187
- Про діяльність історичного фонду Травера — приватної благодійної організації, основною метою якого є збереження та популяризація документальної та бібліографічної спадщини Латинської Америки, Іспанії та Португалії, в тому числі збереження історичних архівів.
- Joao Vieira* Охорона архівів архітектури у відповідності з програмою “Документальне джерело” 195
- В статті висвітлюються основні цілі програми “Документальне джерело”, спрямованої на збереження архівів, що знаходяться під опікою Генеральної дирекції по збереженню національних пам'яток у складі міністерства соціального майна Португалії.
- Madalena Garcia* Термінологія та архівне співробітництво 205
- Португальська організація з стандартизації випустила Словник архівної термінології, який повинен забезпечити португальських архівістів єдиною технічною мовою. Для виконання цього завдання було вирішено перекласти португальською мовою словник Міжнародної Ради архівів та адаптувати його у відповідності з португальською архівною традицією. Робота над словником проводилась у співробітництві з бразильськими архівістами, Форумом держав, що розмовляють португальською мовою та з Групою по іспано-латиноамериканським архівам.
- Elena Calderón Pavón* Управління документацією судових органів Іспанії 207
- Стаття присвячена проблемі управління судовою документацією Іспанії та специфіці цього комплексу документів. Дається огляд системи юрисдикції в Іспанії, що склалась в XIX-XX ст., розглядаються способи систематизації документів судових органів Іспанії з точки зору архівіста, процес експертизи цінності та відбору документів на зберігання, терміни зберігання та час засекречування документів.

“Атланти” (Atlanti), Марібор, 2001, том 11, № 1.

<i>Класінуц П. П.</i> Передмова	7
<i>Класінуц П. П.</i> Міжнародний інститут архівознавства в останній рік	9
Архіви та Інтернет	
<i>Вебер Г.</i> Архіви та Інтернет — орієнтація дослідників на нові методи	15
<i>Пудловські Л.</i> Архіви та Інтернет — на прикладі міжнародних архівів	27
<i>Лупріан К. Е.</i> Архівні сайти — інформаційні центри та ворота до лабіринту	43
<i>Тато Г.</i> Державний архів Трієсту — on-line архів	50
<i>Молнар Б.</i> Архіви та Інтернет	59
<i>Мароц М.</i> Документи, що підтверджують факти. Європа, відображена в архівах. — Виставка архівів в інтернет	64
<i>Ларін М. В.</i> Інтернет в державних архівах Росії	69
<i>Гердей М.</i> Етичні проблеми у використанні комп’ютерних програм та інтернету в архівній роботі	77
<i>Півка М., Новак М.</i> Деякі проблеми реалізації інформаційних технологій	83
<i>Ріглер Й.</i> Цифрові архівні документи — нові пропозиції архівів для досліджень	90

“Атланти” (Atlanti), Марібор, 2001, том 11, № 2.

Останній досвід в будівництві архівних споруд

<i>Класінуц П. П.</i> Поганий досвід в діяльності нових та адаптованих архівних споруд	125
<i>Кова У.</i> Останні заходи по саніруванню архівних споруд в Італії	131
<i>Ганус Й.</i> Досвід будівництва архівних споруд за останні 17 років	140
<i>Хаспель Б.</i> Досвід будівництва архівних споруд в Ізраїлі	145
<i>Баранова Г.</i> Останній досвід будівництва архівних споруд	151
<i>Андерсон П.</i> Будинок Томаса Томсона через 5 років	158
<i>Пферши Г.</i> Досвід архівного будівництва в Австрії	169
<i>Кожар А.</i> Вплив стану архівних приміщень та архівного обладнання на руйнування архівних фондів внаслідок війни в Боснії та Герцеговині	176
<i>Модрушан М.</i> Негативний досвід в теорії та практиці мікрофільмування	183

Вибрана інформація з розділу “Архівна техніка”	189
Показчик	197
Ключові слова	203
Вказівки для дослідників	204

**“Архівна наука” (Archival Science), Міжнародний журнал
документальної інформації, 2001, Т. 1, № 1.**

Передмова

<i>Хосман П., Кетелар Е., Томассен Т.</i> Презентація “Архівної науки”	1
--	---

Статті

<i>Кук Т.</i> Архівна наука та постмодернізм: нові формулювання для старих концепцій	3
<i>Делмас Б.</i> Архівна наука як обличчя інформаційного суспільства	25
<i>Дуранті Л.</i> Вплив цифрових технологій на архівну науку	39
<i>Менне-Харітц А.</i> Доступ — переформулювання архівних парадигм	57

Повідомлення

<i>Тамбле Д.</i> Архівна теорія в Італії сьогодні	83
---	----

Рецензії	101
-----------------	-----

БІЛОРУСЬ

Архіварыус: Зб. навук.-папул. паведамл. і арт. / Рэдкал.: А. К. Галубовіч (старш.) і інш. — Мн.: НГАБ, 2001. — 190 с. — (Сер.: гісторыя, архівазнаўства, крыніцазнаўства; Вып. 1).*

Уступ	3
Гісторыя	4
<i>А. К. Голубовіч</i> Вехи пройденного пути	4
<i>С. Ф. Адамовіч</i> Свято-Михайловская царковь в Зембине: история строительства и существования	15
<i>Г. М. Брэгер</i> Выпадак на менскай мытні ў 1549 годзе	23
<i>И. Л. Вернер</i> Добрый и чистый талант	27
<i>У. М. Дзянісаў</i> Сядзіба Манюшкі	28
<i>Р. С. Жаўняркевіч</i> Радавод Хаіма Суціна	36
<i>Л. М. Лисова</i> “В списках не значится...”	41
<i>Т. И. Седляревич</i> Из истории Минской женской гимназии Министерства народного просвещения (по материалам НИАБ)	44
<i>Зм. Л. Яцкевіч</i> Азаровічы - род магілёўскіх фундатараў і дабрадзеяў	46
<i>Зм. Л. Яцкевіч</i> Забыты гісторык праваслаўнай царквы	51
<i>В. В. Губина</i> Стили в культовой архитектуре Беларуси XIX в. как отражение конфессиональной политики Российского государства	56
<i>Зм. Л. Яцкевіч</i> Лазавіцкая рэзідэнцыя езуітаў	67
Публікацыі архіўных дакументаў	71
<i>Н. А. Барсукова</i> Тэстамент капітана каралеўскіх драбантаў Юрыя Караля Шэлпаха фон Штэтэнберга	71
<i>І. М. Бобер</i> Ліст падкаморага гарадзенскага Грыгорыя Масальскага насельніцтву Гарадзенскага пав. аб правілах склікання коп і прызначэнні месцаў капавішчаў	72
<i>Г. М. Брэгер</i> Разрабаванне маёнтка Ілля ў 1831 годзе	76
<i>А. Л. Грывяннёў</i> Лісты да архіепіскапа	84
<i>Р. С. Жаўняркевіч</i> Дакументы аб выдачы замежных пашпартоў Якубу Атонавічу Наркевічу-Ёдку і ягонай дачцэ Алене	90
<i>А. А. Лашкевіч</i> Згадкі аб Стахору Мітковічу ў актавых кнігах Магілёва	93
Крыніцазнаўства	97
<i>А. К. Голубовіч</i> Источники по генеалогии Беларуси	97
<i>Н. Я. Калеснік, В. У. Скалабін</i> Справа № 28 (Спроба апісання дакументаў фонду Беларускага нацыянальнага камісарыята)	100

<i>А. Е. Рыбаков</i> Нормативная документация в Великом княжестве Литовском в XVI в.: состав и анализ	112
<i>У. М. Свяжынскі</i> Лінгвістычныя праблемы падрыхтоўкі выдання ўнутраных вопісаў актаў Магілёўскага магістрата. Т. I	128
Архівазнаўства	138
<i>У. В. Фядосаў</i> Аб тэарэтычнай і практычнай значнасці архіўных дакументаў	138
<i>Н. Н. Левчик</i> Усовершенствование и переработка описей церковных фондов в Национальном историческом архиве Беларуси	141
<i>Т. С. Михеенок</i> Отдел автоматизированных архивных технологий — реалии и перспективы	146
<i>С. А. Рыбчонак</i> Класіфікацыя крыніц па генеалогіі. Прамыя і ўскосныя крыніцы	148
<i>А. А. Станкевич</i> О физическом состоянии документов Национального исторического архива Беларуси	158
<i>М. Н. Ульянова</i> Каталог архива	162
<i>И. Н. Шпилевская</i> Картографические материалы и практическая работа с ними в НИАБ	164
Інфармацыя і хроніка	167
<i>Л. М. Лисова</i> Переезд НИАБ в новое здание: год за годом (1996-1998)	167
Спасылкі	172
Нашы аўтары	184

Беларускі археаграфічны штогоднік. Вып. 2 / Рэд. кал.: Р. П. Платонаў (гал. рэд.) і інш. — Мн.: БелНДІДАС, 2001. — 360 с.*

Да чытачоў “Беларускага археаграфічнага штогодніка”	3
Археаграфія	
<i>У. П. Казлоў, А. М. Міхальчанка</i> Некаторыя пытанні археаграфіі як навуковай дысцыпліны	5
<i>М. Ф. Шумейко</i> Состояние и развитие археографии в Беларуси во второй половине XIX— начале XX в.	41
<i>С. М. Асіноўскі</i> Археаграфічныя і архівазнаўчыя публікацыі ў часопісе “Архівы і справаводства”	64
Архівазнаўства і архіўная справа	73
<i>С. В. Жумарь</i> Архив Института истории Национальной академии наук Беларуси	73
<i>А. В. Воробьев</i> Научно-справочный аппарат к документам периода Великой Отечественной войны	82
<i>В. В. Кушмиров</i> Тематический указатель к фонду переводов	89
<i>Т. В. Кекелева</i> Падрыхтоўка выставак у Беларускім дзяржаўным архіве-музеі літаратуры і мастацтва	94

<i>Г. М. Брэгер, Л. А. Лінская</i> Дакументальныя матэрыялы XVI— XVIII стст. у фондах Нацыянальнага музея гісторыі і культуры Беларусі	102
<i>В. С. Пазднякоў</i> “Беларуская энцыклапедыя” і архівы: здабыткі і праблемы супрацоўніцтва	116
Крыніцазнаўства	124
<i>В. Л. Носевич</i> Комплекс документов по истории одной белорусской микропопуляции	124
<i>Е. И. Барановский</i> Черты и лица минского антифашистского подполья периода Великой Отечественной войны	147
<i>Э. Г. Иоффе</i> Холокост на белорусской земле	159
<i>И. Ю. Воронкова</i> Письма солдатам вермахта	169
Тэксталагія	182
<i>Т. У. Біндзіч</i> Рукапісная беларуская лацінка	182
Палеаграфія	194
<i>Л. І. Станкевіч</i> Скруток паморскі з фонду Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі — помнік стараабрадніцкай кніжнасці XIX ст.	194
З гісторыі дзяржаўных устаноў	205
<i>А. І. Груша</i> Інфармацыйныя элементы формуляра документа канцэлярыі Вялікага княства Літоўскага 40-х гадоў XV— першай паловы XVI ст.	205
<i>С. Е. Рассадін</i> Гербовый прывілей 1643 г. на магдэбургію г. Казімежу в старостве Бобруйском	215
<i>З. Л. Яцкевіч</i> Узорны наблітацыйны прывілей для гарадоў Вялікага княства Літоўскага	223
<i>И. Н. Шпилевская</i> Из истории таможенной службы Минска	233
<i>В. К. Ракашевич</i> Государственный арбитраж в Белорусской ССР (1921 — 1991)	237
<i>Р. П. Платонаў</i> Кіруючыя кадры і беларуская мова (1920-я гады)	243
<i>М. А. Бандарэнка</i> Беларусізацыя у войсковых часцях у 1920 — 1930-я гады	251
Постаці	260
<i>Г. В. Запартыка, А. М. Запартыка</i> І. І. Грыгаровіч	260
У замежных архівах	268
<i>С. Я. Новікаў</i> Беларусь пад нямецкай акупацыяй у адлюстраванні матэрыялаў Федэральнага ваеннага архіва Германіі	268
Дакументы	279
<i>Публікацыя В. С. Мянжынскага і Ю. У. Несцяровіча</i> “Канфірмацыі гаспадара і вышэйшых устаноў Вялікага княства Літоўскага, Рускага, Жамойцкага” як намінальная публікацыя	279
<i>Публікацыя В. М. Лебедзевай</i> Аўтабіяграфічны документ М. В. Доўнар-Запольскага	287
<i>Публікацыя В. А. Сверчкова</i> “Неизвестная дорога” партыйнага архіва	293
<i>С. В. Жумарь</i> Находка документа о масонах в Белоруссии	301

Бібліяграфія. Рэцэнзіі. Інфармацыя	303
<i>Ю. У. Несцяровіч</i> Мікалай Улашчык як прыклад прафесійнага падыходу да археаграфічнай працы	303
<i>Т. П. Бандарэнка</i> Настольны практычны дапаможнік	309
<i>А. И. Валаханович</i> Неизвестное и известное о начале Великой Отечественной войны	311
<i>Эдуард Савицкий</i> Исследование по проблемам истории Холокоста	315
Юбілеі	
<i>У. В. Фядосаў</i> Навуковая дзейнасць інстытута ў гады станаўлення	318
<i>В. В. Баландзін, Т. Л. Рахманько</i> Шасцідзесяцігадовы кінафотафона-дакументальны летапіс Беларусі	326
<i>П. П. Журкевіч, А. І. Валахановіч, Т. М. Мальцава</i> Лексіколаг, перакладчык, рэдактар	333
Хроніка	335
Памяці таварыша	351
<i>Барановский Е. И</i> Степан Захарович Почанин	351
Наші аўтары	353

РОСИЯ

Делопроизводство: Ежеквартальный информационно-практический журнал, М., 2002, № 1.*

<i>Ларин М. В.</i> Государственное регулирование делопроизводства в России: история и современность	3
<i>Демушкин А. С.</i> Документационное обеспечение деятельности органов власти и управления города Москвы	9
<i>Кузнецова Т. В.</i> Специальность “Документоведение и документационное обеспечение управления” (Введение в специальность)	16
<i>Ермолаева А. В.</i> Устав — Основной Закон области как субъекта Российской Федерации	20
<i>Романов Д. А.</i> Знакомство: система автоматизации делопроизводства и документооборота БОСС-Референт	25
<i>Кузнецов С. Л.</i> Научно-информационный центр Горбачев-фонда как пример создания единой службы доступа к информационно-документационным ресурсам	30
<i>Доронина Л. А., Черников Б. В.</i> Новые информационные технологии хранения документов организации (к постановке проблемы)	33
<i>Риттер О. К., Мингалев В. С.</i> Современные подходы к созданию интегрированных систем документационного сопровождения жизненного цикла продукции и услуг	40
<i>Костомаров М. Н.</i> Единая система классификации и кодирования технико-экономической информации и социальной информации РФ	42
<i>Кирюхин Ю. Г., Акимов А. П.</i> Автоматизация разработки учебных планов и учебной нагрузки преподавателей	47
<i>Усманова И. В., Фионова Л. Р.</i> Автоматизация подготовки документов (на примере отдела маркетинга коммерческой фирмы)	51
<i>Емышева Е. М., Мосягина О. В.</i> Организация и методика проведения учебной практики по курсу “Документоведение”	52
Подлоги документов	
<i>Козлов В. П.</i> Подлоги письменных источников по российской истории в XX веке (“Постановления” кремлевских мудрецов)	55
Архивное дело	
<i>Алексеева Е. В., Афанасьева Л. П., Бурова Е. М., Осичкина Г. А.</i> Архивоведческие аспекты в делопроизводстве (Введение к циклу статей)	62
<i>Браун Е. Д.</i> Особенности семейных архивов и частной переписки в Англии XV в. (На материалах семейных архивов Пастонов, Стоноров и Пламптонов)	69

Из истории делопроизводства

- Райхцаум А. Л.* Организация и совершенствование делопроизводства в 50-80-х гг. XX века 73
- Карпычева Е. В.* Создание и оформление управленческой документации СНК РСФСР (1917-1919 гг.) 78
- Никитин Т. Н.* Документирование участия российских представителей в работе конгрессов II Интернационала (конец XIX в.) 80
- Додонова М. И.* Исторический опыт документирования деятельности Боярской думы 82

VIII Международная научно-практическая конференция

- Ларин М. В., Калугина И. В.* VIII Международная научно-практическая конференция “Документация в информационном обществе: проблемы государственного регулирования документационного обеспечения управления при переходе на электронные технологии” 87
- Кузнецова Т. В.* Проблемы преподавания документоведческих дисциплин в вузах (тезисы доклада) 90
- Бугров Д. В., Мазур Л. Н.* Специальность “Документоведение и документационное обеспечение управления” на историческом факультете УрГУ: опыт, проблемы и перспективы развития 92
- Фионова Л. Р.* Опыт подготовки по специальности “Документоведение и документационное обеспечение управления” в Пензенском государственном университете 96
- Румянцева С. А.* Проблемы подготовки работников служб ДОУ для предприятий малого и среднего бизнеса 98
- Долгополова Н. Ф.* Определение объектов мониторинга качества профессиональной подготовки специалистов-документоведов 99
- Леонтьева О. Г.* Цель и задачи курса “Электронные документы” (опыт разработки спецкурса в Тверском государственном университете) 100
- Ларьков Н. С.* Некоторые проблемы преподавания курса документоведения в Томском государственном университете 102
- Емышева Е. М.* Особенности преподавания дисциплин документоведческого цикла студентам заочного отделения 104
- Конькова А. Ю.* Проблемы организации и проведения практических занятий по документоведческим дисциплинам 105
- Васькова Н. И., Зиновьева Н. Б.* Проблемы преподавания документоведческих дисциплин в региональных вузах культуры и искусства 106
- Воробьев К. В.* Обучающие аспекты проекта “Современный документооборот и архивное дело” 107
- Ермолаева А. В.* Изучение нормативных документов органов государственной власти субъекта Федерации в курсе “Документационное обеспечение управления” 109

Информационный вестник, М.: ВНИИДАД, 2001, № 1 (19).

Документы архивных служб

Республика Беларусь

Положение о порядке оказания учреждениями Государственной архивной службы Республики Беларусь платных услуг юридическим и физическим лицам по использованию архивных документов и выполнения юридическим лицам платных работ по обеспечению сохранности документов 4

Республика Казахстан

Решение коллегии О работе органов управления и ведения архивным делом Республики Казахстан в 1-м полугодии 2000 года 5

Приложение к решению коллегии Комитета по управлению архивами и документацией от 24.07.2000 г. № 3/1 Аналитическая записка о работе органов управления и ведения архивным делом Республики Казахстан в 1-ом полугодии 2000 г. 6

Российская Федерация

Приказ Росархива от 13.02.2001 № 12 Об утверждении примерного положения об архивохранилище государственного архива и примерных должностных инструкций главного хранителя фондов и заведующего архивохранилищем государственного архива 15

Международное сотрудничество

Республика Казахстан

Постановление Правительства Республики Казахстан от 18 марта 2000 года № 414 Об утверждении Соглашения о принципах и формах взаимодействия государств-участников СНГ в области использования архивной информации 27

Соглашение о принципах и формах взаимодействия государств-участников СНГ в области использования архивной информации 28

Новые поступления

Республика Казахстан

Перечень нормативно-методических документов, подготовленных сотрудниками Архива Президента Республики Казахстан в 2000 г. 31

Российская Федерация

Перечень новых поступлений в СИФ ОЦНТИ, неопубликованных разработок и информационных материалов за 1 квартал 2001 г. 34

Сигнальная информация изданий государств — участников СНГ

Республика Беларусь

Белорусский археографический ежегодник Минск, 2000	36
Архивы и делопроизводство. Научно-практический иллюстрированный журнал №№ 2-6 за 2000 г. Содержание	37
<i>Республика Казахстан</i>	
Информационный бюллетень архивных учреждений Республики Казахстан 2000 № 1-2 (21-22). Содержание	40
<i>Российская Федерация</i>	
Безопасность архивов и архивных фондов: Докл. и сообщ. на Всерос. науч.-практ. конф. 30 нояб.- 1 дек. 1999 г. Содержание	42
<i>Туркменистан</i>	
Туркменские архивы. Научно-теоретический и методический журнал 1,1993,1-2,1994,1-2,1995,1-2,1996,1-2,1997	45

Информационный вестник, М.: ВНИИДАД, 2001, № 2 (20).

Документы архивных служб

Республика Казахстан

Решение Коллегии Комитета от 5 октября 2000 г. “О работе государственных архивов г. Алматы и Алматинской области по исполнению запросов социально-правового характера в рамках контроля за исполнением Указа Президента Республики Казахстан от 23 июня 1995 г. № 2340 “О порядке рассмотрения обращений граждан”

5

Инструкция о порядке и сроках временного хранения документов Национального архивного фонда Республики Казахстан в ведомственных архивах государственных юридических лиц

6

Российская Федерация

Решение коллегии Росархива от 25.10.2000 “О ходе выполнения решения Правительства Российской Федерации от 25 ноября 1999 г. № 46 “О мерах по сохранению Архивного фонда Российской Федерации и улучшению использования архивных документов” в части итогов проверки использования помещений, предназначенных для ведомственного хранения архивных документов”

9

Решение совместного заседания коллегии Росархива и Правления Российского общества историков-архивистов от 25.10.2000 “Об итогах XIV Международного конгресса архивов и организации работы архивных учреждений Российской Федерации по выполнению принятых им решений”

13

Международное сотрудничество

Совместное заседание коллегий Росархива и Госкомархива Беларуси

28

Повестка дня

29

Решение совместного заседания коллегий “Из опыта работы архивных учреждений Республики Беларусь и Российской Федерации по исполнению запросов лиц, пострадавших от нацистских преследований”	30
Справка о работе архивных учреждений Российской Федерации по исполнению запросов лиц, пострадавших от нацистских преследований	33
Справка о выполнении плана совместных действий Федеральной архивной службы России и Государственного комитета по архивам и делопроизводству Республики Беларусь на 2001-2003 гг. за декабрь-май 2001 г.	37
План совместных действий Федеральной архивной службы России (Росархив) и Государственного комитета по архивам и делопроизводству Республики Беларусь (Госкомархив Беларуси) на 2001-2003 гг.	39
Сигнальная информация изданий государств СНГ	
<i>Республика Казахстан</i>	
Информационный бюллетень архивных учреждений Республики Казахстан 2000 № 3 (23)	43
<i>Российская Федерация</i>	
Информационный бюллетень Федеральной архивной службы России 2000 № 29	45
Архивное дело за рубежом	
Журнал Международного совета архивов (МСА) “Архивум”, том XLV: Основные архивные проблемы: Стратегии по развитию	47
Сигнальная информация зарубежных журналов	52

ПОЛЬЩА

“Польський архівіст” (Archiwista Polski): щоквартальний часопис Товариства польських архівістів, Торунь, 2001, № 3-4 (23-24).

<i>Хмелевський З.</i> Напрямки розвитку сучасної архівістики	9
<i>Робутка Г.</i> Світові тенденції у підготовці архівістів	25
<i>Тандецький Я.</i> Історія та науковий доробок торунського університетського центру підготовки архівістів	43
<i>Хоражичевський В., Квятковська В.</i> Підготовка архівістів в Університеті Миколая Коперніка в Торуні в 1951-2001 роках	54
<i>Клацінська Є.</i> Підготовка архівістів у Вроцлавському університеті	73
<i>Скупенський К.</i> Від архіваріуса до діловода. Еволюція професії архівіста протягом століть	81
<i>Стемняк В.</i> Від архіваріуса до діловода. Еволюція професії архівіста протягом століть. Співдоповідь	92
<i>Серповський С.</i> Безперервне навчання	96
<i>Барцяк А., Кжемінська А.</i> Про початки та формування професії архівіста (середньовіччя)	99
<i>Цяра С.</i> Освіта та професійна позиція архівістів в Галичині в період автономії	111
Студії та матеріали	
Стан та перспективи комп'ютеризації польських архівів. Дискусія, що відбулась в Торуні 12.VI.2001 за участі Е. Бородія, В. Хоражичевського, А. Яблонського, Н. Кристка, М. Кучинського	120
<i>Лашук А.</i> Стан та перспективи комп'ютеризації польських архівів	134
<i>Рассальський Б.</i> В напрямку архівів завтрашнього дня (частина III)	144
<i>Барцік М.</i> Місце та значення архівів учбових закладів в архівній службі	147
АВС відомчого архівіста	
<i>Бородій Е.</i> Список найважливіших відомчих правових документів, що регулюють документообіг. Доповнення та продовження (частина III)	153
Хроніка	
Комп'ютеризація архівів, бібліотек та музеїв — сучасний стан та перспективи. Варшава 18-19 VI 2001 (<i>Анна Лашук</i>)	156
50 років торунській архівістиці (<i>Вальдемар Хоражичевський</i>)	156
V Конференція архівів наукових установ. Краків 13-14 IX 2001 (<i>Данута Гродовська-Кулінська</i>)	166

VII Міжнародна архівна конференція країн Центральної та Східної Європи (Ізабела Мазур)	168
Рецензії	172
Обговорення	185

СЛОВАЧЧИНА

“Словацька архівістика” (Slovenská Archivistika), 2001, т. XXXVI, № 2.

Дослідження та статті

<i>Ракош Е.</i> Архівіта — значний феномен в архівній теорії та практиці	3
<i>Місловічова В.</i> Комітатський суд в місті Левоча (1850-1861). Аналіз архівного фонду	13
<i>Рабік В.</i> Фальсум області Спіша з 1250 р. До критики та інтерпретації найдавніших джерел, що стосуються Марцелового замку при Грабушицях	27
<i>Валах Ю.</i> Турецьке сусідство Словаччини та станові повстання в документах Державного обласного архіву в Банській Бистриці (1628-1711)	48
<i>Марчекова О.</i> Архівні документи з підвищення наукової кваліфікації випускників вищих шкіл в Словацькій академії наук	66
<i>Вртел Л.</i> Спроба визначити герб	76
<i>Кралік Й.</i> До деяких актуальних проблем правового оформлення словацьких цивільних гербів	108
<i>Хури С.</i> Статут про герб, печатки та інсигнії міста Жиліна від 1943 р.	116

Дискусія	118
-----------------	-----

Література

Рецензії та реферати	129
Бібліографічний огляд зарубіжних архівних журналів	150

Повідомлення	171
---------------------	-----

Хроніка	196
----------------	-----

2) Наукові видання інших установ

Василенко К. П. Статті. Спогади. Листування. В 2-х ч. / НАН України. Ін-т історії України. — К., 2002. — Ч. 1. — 269 с.: іл.; Ч. 2. — 368 с.: іл.

Вісник / Київський нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. — К., 2001. — Вип. 53-58. — (Історія).

Кульчицький С. Закономірності державотворчого процесу у незалежній Україні / НАН України. Ін-т історії України. — К., 2001.

Кульчицький Станіслав. Бібліографічний покажчик / НАН України. Ін-т історії України; Упоряд. Т. Бикова. — К., 2002. — 224 с.*

Міжнародний Науковий Конгрес “Українська історична наука на порозі XXI століття”. (Чернівці, 16-18 травня 2000): Доп. та повідомл. / Укр. історич. т-во; Чернівецький нац. ун-т ім. Ю. Федьковича; Відп. ред.: Л. Винар, Ю. Макар. — Чернівці: Рута, 2001. — Т. 1. — 416 с.; Т. 2. — 346 с.; Т. 3. — 426 с.; Т. 4. — 143 с.

Соціум. Альманах соціальної історії / НАН України. Ін-т історії України; Гол. ред. В. Смолій. — К., 2002. — Вип. 1. — 253 с.

Юркова О. В. Документи про створення і перші роки діяльності Інституту історії України АН УРСР 1936-1941 / НАН України. Ін-т історії України. — К., 2001. — 210 с.

Спеціальні історичні дисципліни: Питання теорії та методики. Число 6 (7). Збірка наукових праць та спогадів пам'яті відомого вченого-історика, доктора історичних наук, професора Володимира Олександровича Замлинського. У 2-х частинах. Ч.1 / НАН України. Ін-т історії України. Відділ спеціальних іст. дисциплін; Редкол.: М. Ф. Дмитрієнко (відп. ред.) та ін. — К., 2001. — 413 с.*

ЗМІСТ

Переднє слово від упорядників	5
<i>Войцехівська І., Дмитрієнко М.</i> Серед нас, з нами — назавжди: В. О. Замлинський в житті та науці	8
В. О. ЗАМЛИНСЬКИЙ: ТВОРЧА ЛАБОРАТОРІЯ ВЧЕНОГО.	
ВІНОК СПОГАДІВ	
<i>Калакура Я.</i> Майстер історичного портрета	26
<i>Дмитрієнко М.</i> Все починалося так: з роботи над створенням першого в Україні підручника СІД	39
<i>Войцехівська І.</i> Джерельна база дослідження життя та творчості професора Володимира Замлинського	43
<i>Таран Л.</i> Володимир Замлинський: шлях в науку	58
<i>Денисенко А.</i> Студії Володимира Замлинського	61
<i>Кучер В.</i> Мої спомини	66
<i>Палієнко М.</i> Поруч із професором	68
<i>Гика В.</i> Володимир Замлинський — архівіст, науковець і просто людина	71
<i>Сорока Ю.</i> Історія західноукраїнських земель у науковій творчості В. О. Замлинського	75
<i>Иценко Я.</i> Ми були його студентами	82
ГЕРАЛЬДИКА ТА ГЕНЕАЛОГІЯ	
<i>Гречило А.</i> Герб та прапор міста Переяслава-Хмельницького	86
<i>Попова Т.</i> К биографии П. М. Бицилии: из истории греческой диаспоры в Одессе	93
<i>Томазов В.</i> Становлення української генеалогії як наукової дисципліни. Початковий етап	96
СИМВОЛІКА ТА ФАЛЕРИСТИКА	
<i>Дмитрієнко М.</i> Орден Й. Сталіна: нездійснений проект	106
<i>Иценко Я.</i> Нагородна система Російської Федерації	109

Омельченко М. Нагородна система освітян в Україні (джерелознавчий аспект) 118

Портнов А. Феномен тризубу в історії України 126

Доброван Н., Доброван О., Соколов В. Державна символіка України і національна свідомість (з досвіду краєзнавчих та соціологічних досліджень) 129

СФРАГІСТИКА

Плахонін А. Давньоруська провінційна династія в світлі сфрагістичних джерел (Ігор Ярославич та його нащадки) 136

Перкун В. Використання конфесійних печаток правобережної України на документах релігійного та світського характеру (1799-1918 рр.) 153

БОНІСТИКА

Огуй О., Каглян О., Пивоваров С. Особливості грошового обігу Буковини та Галичини у складі Габсбурзької Австрії 170

Клименко О., Клименко А. Приватні металеві бони в Галичині від початку XVIII століття до I Світової війни 177

Рябченко П. Внутрихазяйственные и частные денежные знаки на территории Украины. Вопросы классификации (1985-2000 гг.) 193

Сапожник Г. Випуски бон місцевих органів влади на Волині 1917-1920 рр. 203

ЗБРОЄЗНАВСТВО ТА УНІФОРМОЛОГІЯ

Тоїчкін Д. Проблеми термінології, понятійного апарату та огляд типологій клинкової зброї 224

Анісімов К. Однострої російської та шведської піхоти у Північній війні (1700-1721 рр.) 245

Стрелець М. Колекція зброї Національного музею історії України 260

ІСТОРИЧНІ ПОСТАТІ: БІОГРАФІСТИКА

Котляр М. Олена Чеславівна Скржинська: людина і вчений 270

Миронець Н. Український патріот, росіянин Леонід Жебуньов 284

Ляхоцький В. Історико-біографічні дослідження життя та діяльності й бібліографічні студії творчості І. Огієнка (митрополита Іларіона): питання класифікації 294

Леонтович О. З Україною і для України: жінки з роду Симиренків 325

Печериця Т. П. Рябков — етнограф та краєзнавець півдня України 335

КІНОФОТОДОКУМЕНТОЗНАВСТВО

Маркітан Л. Кінофотодокументи про події Великої Вітчизняної війни (на матеріалах ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного) 342

<i>Слончак Н.</i> Підготовка до видання анотованих каталогів кінодокументів у ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного	353
ЕТИКЕТОЗНАВСТВО	
<i>Морозов А., Лазуренко В.</i> Український народний етикет	356
<i>Кучерук О.</i> До національної гордості українців на межі століть	374
ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ І ПРОБЛЕМИ СІД	
<i>Жданович О.</i> Архитектура беларуских и украинских городов Речи Посполитой: организация и анализ информации в базах данных	384
<i>Куглер С.</i> Туризм в Україні: кліометрика та стратегія комунікації на зламі століть	394
<i>Бевзюк Є.</i> Нові німецькі електронні джерела до вивчення історії лужицьких сербів	399
Відомості про авторів	410
Зміст	413

Спеціальні історичні дисципліни: Питання теорії та методики. Число 6 (7). Збірка наукових праць та спогадів пам'яті відомого вченого-історика, доктора історичних наук, професора Володимира Олександровича Замлинського. У 2-х частинах. Ч. 2. / НАН України. Ін-т історії України. Відділ спеціальних іст. дисциплін; Редкол.: М. Ф. Дмитрієнко (відп. ред.) та ін. — К., 2001. — 440 с.*

ЗМІСТ

ДЖЕРЕЛОЗНАВСТВО

<i>Дубровіна Л., Малолетова Н.</i> Звіти про діяльність Крайової бібліотеки Рейхскомісаріату України як джерело з історії бібліотек і долі бібліотечних фондів у період нацистської окупації Києва (1941-1943 рр.)	6
<i>Дзира І.</i> Історичні погляди Павла Білецького-Носенка в романі “Зиновий Богдан Хмельницький”	24
<i>Верба І.</i> Вибрані листи Михайла Слабченка до Олександера Оглоблина	36
<i>Лисенко О.</i> Джерелознавчі аспекти дослідження історії партизанського руху в Україні 1941-1944 рр.	79
<i>Михальський І.</i> Про класифікацію джерел з історії українських політичних партій кінця ХІХ-поч. ХХ ст.	93
<i>Денисенко В.</i> Висвітлення духовного і церковного життя в Україні на сторінках часопису “Киевские епархиальные ведомости” (1861-1917 рр.)	100
<i>Попельницька О.</i> Джерела до історії Київського Подолу ХVІІ-ХVІІІ ст.	119

ДОКУМЕНТАЛІСТИКА

<i>Ресент О.</i> Європейська дипломатія й Україна в період наполеонівських війн: огляд документальних свідчень	130
<i>Путро О.</i> Нові документи про діяльність мазепинців в еміграції: родина Мировичів (середина ХVІІІ ст.)	142
<i>Мицик Ю.</i> З документів до історії української православної церкви ХV-ХVІІІ ст.	163
<i>Дзира Я.</i> Символ слави козацької зброї: свідчення документів	195
<i>Кучер В.</i> Окупаційний режим в Україні: спроби нового бачення проблеми	209
<i>Русак А.</i> “Галичина” — перша українська дивізія Української національної армії	224

АРХІВОЗНАВСТВО

<i>Матяш І.</i> “Фондова теорія” В. І. Веретеннікова та її роль в організації	232
---	-----

документів державного архівного фонду УСРР

Палієнко М. Українські архівні осередки в Північній Америці 253

Мищак І. Відбудова та зміцнення матеріальної бази архівів України (1944-1955 рр.) 265

ІСТОРИОГРАФІЯ

Таран Л. Про джерела сучасної української історіографії 280

Санцевич А. Нариси української історіографії (20-ті- перша половина 50-х рр. ХХ ст.) 298

Попова Т. Историографический процесс: к экспликации понятия 323

Верменич Я. Становлення регіонального напрямку в українській історіографії: від М. Костомарова до М. Грушевського 344

Ясь О. Між традиціями і модерном: методологічні проблеми української зарубіжної історіографії у світлі наукових дискусій (кінець 50-х - початок 60-х років ХХ ст.) 363

ІСТОРІЯ ІНСТИТУЦІЙ, ТОВАРИСТВ ТА УСТАНОВ

Апанович О. Острозька академія 378

Хижняк З. До питання вивчення спадщини Києво-Могилянської академії (з приводу підготовки енциклопедії “Києво-Могилянська академія в іменах”) 382

Редькіна О. Місцеве самоврядування: голови земських зборів Лівобережної України (друга половина ХІХ - початок ХХ ст.) 392

МАТЕРІАЛИ ДО ВИВЧЕННЯ НАУКОВОЇ СПАДЩИНИ В. О. ЗАМЛИНСЬКОГО

Войцехівська І., Замлинська О. Хронологічний покажчик праць В. О. Замлинського 406

Основні дати життя та творчості В. О. Замлинського 431

Література про В. О. Замлинського 433

Відомості про авторів 435

Зміст 440

ЗМІСТ

<i>Даниленко В. М. (Київ)</i> Педагогічна діяльність В. Ф. Дурдуківського (1874-1938)	3
<i>Дробот І. І. (Київ)</i> В. Липинський про українську державність	31
<i>Брега Г. С. (Київ)</i> Ім'я, яким може пишатися українська культура (Євген Деслав)	45
<i>Герасимова Г. П. (Київ)</i> Педагогічна діяльність Ганни Берло (1859-1942)	53
<i>Руденко О. Ю. (Київ)</i> “Наш перший мученик преси” (Федір Павлович Матушевський)	84
<i>Швидкий П. П. (Київ)</i> О. Г. Лотоцький-Білоусенко як дитячий письменник	107
<i>Зайцева З. І. (Чернівці)</i> Українське наукове товариство в контексті інституційних процесів в українській науці початку ХХ ст.	124
<i>Юсов С. Л. (Київ)</i> Стан вивчення проблематики нарочитих хрестів в працях російських та українських дослідників (перша чверть ХХ ст.): історіографічний огляд	138
<i>Корнієвська О. В.</i> Проблема української школи і мови у 1905-1914 рр.	150
<i>Липинський В. В. (Донецьк)</i> Принцип безкоштовності навчання в системі освіти радянської України у 20-ті рр.	164
<i>Тронько Т. В. (Полтава)</i> Розвиток середньої жіночої освіти в Наддніпрянській Україні (остання чверть ХІХ - початок ХХ ст.)	173
<i>Водотика С. Г. (Херсон)</i> “Соціальне замовлення” історичній науці УСРР (1920-1930-і рр.)	194
<i>Ганжа О. І. (Київ)</i> Безпартійні селянські конференції як фактор суспільного життя УСРР в 20-х рр. ХХ ст.	207
<i>Маснечко В. П. (Черкаси)</i> Між колоніальною адміністрацією та національною елітою: українізація компартії, державних органів, комсомолу в 1920-х роках	218
<i>Бондарчук П. М. (Київ), Шарпаний Н. Г. (Київ)</i> Профспілки і проблема “українізації” робітників і службовців УСРР в 1920-ті рр.	244
<i>Ковальчук О. О. (Київ)</i> Допомога УСРР українцям радянських республік у національно-культурному розвитку (20-ті — початок 30-х рр. ХХ ст.)	267
<i>Верменич Я. В. (Київ)</i> Політичні наслідки і уроки політики українізації 20-30-х рр.	288
<i>Білокінь С. І. (Київ)</i> Період чрезовичайок	308
<i>Михненко А. М. (Донецьк)</i> Масові репресії у Донбасі (кінець 20-х — 30-ті роки)	317
<i>Рафальський О. О. (Київ)</i> Німа сторінка радянської історіографії	331

національних меншин

<i>Марусик Т. В. (Чернівці)</i> Художня інтелігенція західних областей України на початку радянізації (1939-1941 рр.)	346
<i>Климчук М. М. (Київ)</i> Поняття “інтелігенція” в радянській історичній літературі	360
<i>Драганчук В. М. (Луцьк)</i> Система музичного психокорегуючого впливу	378

ЗМІСТ

<i>Даниленко В. М. (Київ)</i> Українська наука в 1990-і роки	3
<i>Смольницька М. К. (Київ)</i> Колегія Павла Галагана: маловідомі сторінки історії	14
<i>Люзняк М. (Львів)</i> Товариство “Просвіта” у Львові і проблема популяризації видань (поч. ХХ ст.)	27
<i>Зайцева З. І. (Київ)</i> Наука та науковці на сторінках “Ruthenische Revue” (1903-1905 рр.)	33
<i>Герасимова Г. П. (Київ)</i> Українське наукове товариство і меценатство (1907-1921 рр.)	45
<i>Дорогих Л. В. (Київ)</i> Аматорське мистецтво в Україні на початку ХХ ст.	58
<i>Стрілець В. В. (Київ)</i> Ставлення українських радикал-демократів до національних меншин України (1904-1930-ті рр.)	65
<i>Телячий Ю. В. (Хмельницький)</i> Іван Стешенко: трагедія українського інтелігента	70
<i>Кравченко А. А. (Київ)</i> Українська загальноосвітня середня школа в період визвольних змагань (1917-1920 рр.)	74
<i>Рабенчук О. П. (Вінниця)</i> Робсельінспекція як інструмент політики українізації (1920-30-і рр.)	82
<i>Водотика С. Г. (Херсон)</i> Соціокультурна характеристика наукової інтелігенції УСРР 20-х років ХХ ст.	89
<i>Ашаренкова Н. Г. (Київ)</i> Вплив цензури на діяльність публічних бібліотек України (20-30 рр. ХХ ст.)	93
<i>Жилюк С. І. (Житомир)</i> Протестанський рух та Обновленська церква в Україні в 20-х роках ХХ ст.: особливості міжконфесійних відносин	103
<i>Янковська О. В. (Київ)</i> О. С. Чапківський: нарис життя та діяльності (1884-1938 рр.)	114
<i>Юсова Н. М. (Київ)</i> Яков Павлович Прилипко: історик, археолог, етнограф (1925-1978)	120
<i>Литинський В. В. (Запоріжжя)</i> До історіографії розвитку нової системи освіти в УСРР у 20-і роки	128
<i>Бондарчук П. М. (Київ)</i> Проблеми “українізації” профспілкового апарату (1920-і рр.)	134
<i>Бачинський Д. В. (Чернівці)</i> Українська інтелігенція — основна рушійна сила “українізації”	144
<i>Верменич Я. В. (Київ)</i> Наступ на українське відродження в ході згорання політики українізації	154

<i>Білокінь С. І. (Київ)</i> Період чрезвичайок (закінчення)	160
<i>Ковальчук О. О. (Київ)</i> Національно-культурний розвиток українців в СРСР поза УСРР в контексті політики коренізації (20-ті - початок 30-х рр. XX ст.)	166
<i>Дзьобак В. В. (Київ)</i> Т. Бульба-Боровець: політична і військова діяльність (1941 р.)	187
<i>Романюк І. М. (Вінниця)</i> Вплив сектантських та інших релігійних течій на селянство у 50-ті - першій половині 60-х років XX ст.	193
<i>Тюрменко І. І. (Київ)</i> Іван Огієнко — дослідник духовної культури східних слов'ян	200
<i>Недужко Ю. В. (Луцьк)</i> Роль засобів масової інформації в кампанії української діаспори по відзначенню Тисячоліття хрещення Руси-України	205
Огляди, рецензії	
<i>Ковальчук О. О. (Київ)</i> Українська діаспора Австралії в енциклопедичному вимірі (“Українці Австралії. Енциклопедичний довідник. — Сідней, 2001, 672 стор.)	213

ЗМІСТ

Передмова	3
Розділ I. Історіографічні дослідження	
<i>Янишин Б.</i> Проблеми історії галицьких народовців останньої третини XIX ст. в сучасній історіографії	5
Розділ II. Сторінки вітчизняної економічної історії	
<i>Довжук І. В.</i> Промисловість Наддніпрянської України наприкінці XIX ст.	17
<i>Лазанська Т. І.</i> Торговельні доми України на рубежі двох століть (1892-1914 рр.)	24
<i>Сердюк О. В.</i> Гірничопромисловці Донбасу й Придніпров'я після повалення династії Романових (березень- грудень 1917 р.)	42
Розділ III. Політичні студії	
<i>Волковинський В. М.</i> Революційний тероризм у Російській імперії у XIX ст. і Україна	82
<i>Овсієнко О. Ф.</i> Підготовка загальної поліцейської реформи в роки реакції	108
Розділ IV. Міжнаціональні відносини	
<i>Ресніт О. П.</i> Українсько-польські відносини у XIX - на початку XX ст.	118
Розділ V. Проблеми вітчизняної урбаністики	
<i>Петренко О. С.</i> Цеховий устрій приватних міст і містечок східного Поділля	127
<i>Прищепя О. П.</i> Виборчий закон, згідно з міським положенням 1870 р., та його реалізація на Волині	136
<i>Прищепя О. П.</i> Міська реформа 1892 р. та її запровадження на Волині	142
Розділ VI. Культурні й духовні питання	
<i>Донік О. М.</i> Терещенки-меценати та їх внесок у культурну спадщину України	149
<i>Заводовський А. А.</i> Зародження і діяльність періодичних видань РУП-УСДРП на початку XX ст.	180
<i>Лисенко О. В.</i> Формування ідеології прагматичного українства на початку XX ст.	201
<i>Степаненко Г.</i> Культурно-освітня діяльність православного духовенства Поділля (XIX - початок XX ст.)	214
<i>Шип Н. А.</i> Зв'язки Київської духовної академії з православним світом	228

Розділ VII. Джерелознавство

Дзира І. Я. Козацькі літописи середини XVIII ст. як джерела “Запорожской старины” Ізмаїла Срезневського 240

Розділ VIII. Життєписи

Усенко П. Г. Зигмунт Сераковський: сторінки біографії польського сина України в контексті визвольних змагань у Російській імперії XIX ст. 257

Рецензії

Крижанівська О. О. Д. Сміт. Обробка грубого каменю. Масонство та суспільство в Росії XVIII ст. 276

Масан О. М. Новий навчальний посібник з історіографії історії України 279

Передмова	3
------------------	---

I. ДЕКАБРИСТИ

<i>Смолій В. А</i> Вступне слово	5
----------------------------------	---

ДОПОВІДІ

<i>Казьмирчук Г. Д.</i> Декабристи в Україні: досягнення і перспективи вивчення	7
<i>Киянская О. И.</i> Присоединение Общества соединенных славян к Южному обществу (к вопросу о методах “партийного строительства” декабристов)	21
<i>Решт О. П.</i> Погляди членів таємних товариств на принципи взаємин між народами й державами	30

ПОВІДОМЛЕННЯ

<i>Баженов Л.</i> Польський національно-визвольний рух 20-х років XIX ст. і декабристи України	36
<i>Вербовий О.</i> Повстання Чернігівського піхотного полку у науковій спадщині В. М. Базилевича	41
<i>Губицький Л.</i> Декабристський рух у науковому доробку членів Історичного товариства Нестора-літописця	48
<i>Дмитрієва М.</i> Особистісний фактор у реалізації цілей декабристського руху	55
<i>Дмитриенко М.</i> Столетний юбилей декабристов в Украине и украинская историография последующих лет (1925-1975 гг.)	62
<i>Жаркевич Н.</i> Современные подходы к изучению творчества декабристов (на материале российской филологической периодики 90-х гг.)	78
<i>Казакевич Л.</i> Об одном взгляде на идеологию декабристов	87
<i>Казьмирчук М.</i> Декабристи і Шевченко	91
<i>Ляпіна О.</i> Декабристи в Україні чи українські декабристи: історіографія проблеми	99
<i>Рыбакова О.</i> Взгляд сквозь целое столетие: декабристская тема в свете поэтики символизма (о романе Д. С. Мережковского “14 декабря”)	104
<i>Рудик М.</i> Наші славні земляки. Академік М. В. Нечкіна, або роздуми в кімнаті-музеї нашої землячки	118
<i>Сілкін А.</i> Питання історії товариства об'єднаних слов'ян у працях В. І. Семевського	122
<i>Слюдикова Т.</i> Київська спадщина К. Ф. Рилеєва	127
<i>Улюра А.</i> “Жена, следуя за мужем своим...”	132
<i>Хрещик М.</i> Запорозьке козацтво в творчій спадщині історика-декабриста	138

В. Д. Сухорукова

Чепусов Є. Рух декабристів на сторінках путівника “Київ” (1930 р.) 155
Ф. Л. Ернста

II. ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

1. ВІТЧИЗНЯНА ЕКОНОМІЧНА ІСТОРІЯ

Кривошея І. І. Поміщики Уманського повіту між польськими повстаннями 158
(30-50-ті рр. XIX ст.)

Лобос Т. В. Діяльність земських закладів щодо піднесення агротехнічного 170
рівня сільського господарства (на матеріалах земств Полтавської,
Харківської, Чернігівської губерній)

Машикін О. М. Основні тенденції розвитку харчосмакової промисловості 181
Східної Наддніпрянщини у 1796-1825 рр.

2. СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИЙ РУХ

Срібняк І. В. Культурно-просвітницька і організаційна діяльність Союзу 198
Визволення України у багатонаціональних таборах царської армії в Австро-
Угорщині та Німеччині (1914-1917 рр.)

Степанович Є. П. Студентські товариства при Київському комерційному 221
інституті

Сулига І. Г. Південно-Західні комітети Всеросійського земського союзу в 234
Україні на початку Першої світової війни

3. МІЖНАЦІОНАЛЬНІ ВІДНОСИНИ

Петренко Є. Д. Боротьба російських військ і козацтва з горцями Закубання й 240
Туреччиною та заселення українськими козаками прикубанських степів
1792-1812 рр.

4. КУЛЬТУРНІ І ДУХОВНІ ПИТАННЯ

Євсеева Т. М. Екуменічний аспект міжцерковних стосунків в Україні у 1914- 264
1921 рр.

Лобас Т. В. Формування бюджетів земських закладів Лівобережної й 278
Слобідської України

5. ЖИТТЄПИСИ

Копилов С. А. Т. Д. Флоринський у науковому й громадському житті України 286
(1880-ті-1919 рр.)

6. ДЖЕРЕЛОЗНАВСТВО ТА ІСТОРІОГРАФІЯ

Опанасенко В. В. Джерелознавча база генеалогічних досліджень дворянських 300
родів Чернігівської губернії

Павко А. І. Дореволюційна історіографія про політичні партії та організації в 306
Україні наприкінці XIX - на початку XX ст.

Вісник Харківського державного університету / М-во освіти України. — Х., 1998. — № 413. — 234 с. — (Історія; Вип. 30).*

Із змісту:

- Рябокобила О. О.* Харківський історичний архів в період становлення краєзнавчої роботи (1880-1925 рр.) 87
- Бутенко В. І., Лапчинська Н. В.* Історія в особах: М. Лозинський в національно-визвольному русі початку ХХ ст. та в революції 1918-1919 рр. в західноукраїнських землях 103
- [Стаття написана на матеріалах архівно-слідчої справи М. Лозинського, № 013030, що зберігається в архіві УСБУ по Харківській області]

Вісник Харківського державного університету / М-во освіти України. — Х., 1999. — № 441. — 313 с. — (Історія; Вип. 31).*

Із змісту:

Історіографія та спеціальні історичні дисципліни

- Бакуменко Е. А.* Обзор историографических исследований истории земств России 248
- Каплин А. Д.* Исторические воззрения П. В. Киреевского 259
- Рябокобила О. О.* Музей Слобідської України як важливий краєзнавчий осередок на Харківщині (1920-1930 роки) 269